

-----Opprinnelig melding-----

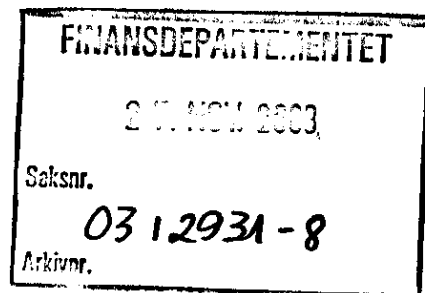
Fra: Audun Ruud [mailto:audun.ruud@prosus.uio.no]

Sendt: 26. november 2003 14:01

Til: Postmottak Finansdepartementet

Kopi: william.lafferty@stv.uio.no

Emne: Høring - NOU 2003: 23 Evaluering av regnskapsloven

Vi viser til Deres brev datert 17. september 2003.

I henhold til utsendte skjema ønsker ProSus å avgi uttalelse på: punkt 5:

Miljørappoterter og punkt 24.2: Opplysninger om ikke-finansielle forhold. Vår høringsuttalelse finnes vedlagt i elektronisk form.

Denne vil også bli postlagt og oversendt som vanlig brev.

Vennlig hilsen

Audun Ruud

fungerende programleder

ProSus

Universitetet i Oslo

UNIVERSITETET I OSLO

Finansdepartementet
Pb 8008 Dep
0030 OSLO

ProSus ved
Senter for utvikling og miljø
Postboks 1116 Blindern
0317 Oslo

Besøksadresse
Sognsveien 68, 4. et.

Telefon: 22 85 89 00
Telefaks: 22 85 87 90

e-post: informasjon@prosus.uio.no
www.prosus.uio.no

Oslo, 26.11.03
Deres ref.: 03/2931 FM EDK
Vår ref.: AR/OML/MG

Høring – evaluering av regnskapsloven.

Vi viser til Deres brev datert 17. september 2003 vedrørende NOU 2003:23 Evaluering av regnskapsloven. I henhold til utsendt skjema for høringssvar ønsker ProSus å avgi uttalelse på følgende to punkter:

5: Miljørapportering og 24.2: Opplysninger om ikke-finansielle forhold.

ProSus er et forskningsprogram som skal evaluere og informere om Norges oppfølging av FN-konferansen for miljø og utvikling (UNCED). Vårt mandat er å produsere og formidle kunnskap for realisering av et bærekraftig samfunn. Gjennom flere år har ProSus evaluert årsrapporter samt styrets årsberetninger til Norges største foretak. Dette er gjennomført med henblikk på å se hvorvidt selskapene har fanget opp endringen i miljørapporteringskravet gjeldende fra regnskapsåret 1999. Samtidig har vi gjennomført denne type forskning for å danne oss et bedre bilde av hva slags bærekraftsrapportering som faktisk råder i Norges største foretak.

I den nye lovteksten foreslås det fra evalueringsutvalget at det i styrets årsberetning kun skal rapporteres på forhold omkring ytre miljø: *"I den grad det er nødvendig for å forstå den regnskapspliktiges utvikling, resultat og finansielle stilling..."*. Dessuten er den opprinnelige lovteksten betydelig redusert. Det foreslås at det bare skal gis opplysninger om *"forhold ved virksomheten, herunder dens innsatsfaktorer og produkter som kan medføre en vesentlig påvirkning av det ytre miljø"*. Selv om livssyklusperspektivet på sett og vis er opprettholdt, er "føre var" aspektene tatt ut og i henhold til utvalgets forslag blir heller ikke den regnskapspliktige avkrevet en tiltaksplan.

ProSus oppfatter det nye forslaget som en betydelig svekkelse av dagens lovtekst all den tid omfanget av pålegget er redusert. Vi mener derfor at dagens ordning - med en mer omfattende miljørapportering i styrets årsberetning - bør beholdes og videreutvikles fordi:

- Kravet om at informasjonen skal inngå i styrets årsberetning skaper en bevissthet i bedriftens sentrale beslutningsorgan både om forretningsmuligheter og kostnadsbesparelser tilknyttet miljø, samt at det kan gjøre eksisterende virksomhet mer miljøvennlig.
- Informasjon gitt i styrets beretning er offentlig tilgjengelig.
- I tråd med prinsipper for bærekraftig utvikling og den tredelte bunnlinje, bør finansiell og ikke-finansiell informasjon presenteres samlet og ikke separat.
- ProSus' forskning viser at miljørapportering ligger langt foran sosial rapportering, hvilket kan indikere at den juridiske forankringen har hatt en positiv effekt på miljørapportering.
- Loven om Rett til Miljøinformasjon bygger direkte på regnskapslovens formulering.

Samtidig vil ProSus understreke behovet for at myndighetenes kapasitet styrkes både for spesifisering av og veiledning til lovteksten, samt håndheving og kontroll av bedriftenes etterlevelse av loven.

Vedr pkt 5: Miljørapportering

I evalueringen vises det særskilt til EU-kommisjonens anbefaling av 30. mai 2001 om regnskapsmessig behandling av miljøspørsmål. I likhet med utvalget, vil ProSus understreke betydningen av god og fullstendig miljøinformasjon fra regnskapspliktige bedrifter. ProSus er imidlertid kritiske til at det i NOUen ikke spesifiseres hva bedriftene skal rapportere på. Vår erfaring viser at det kan være vanskelig for selskapene å vurdere og tolke hva som er vesentlig for virksomhetens økonomiske resultat eller stilling. Dette kan resultere i en minimumstilnærming, der miljørapporteringen ikke oppfyller sin rolle verken for bedriftene eller for offentligheten.

Hovedbudskapet i EU-anbefalingen er at mangelen på eksplisitte regler for miljørapportering har bidratt til en situasjon der selskapenes miljøinformasjon framstår som utilstrekkelig og upålitelig. Kommisjonen vier derfor store deler av sin anbefaling til en omtale av *hvilke* forhold det skal rapporteres på. Tilsvarende mener ProSus det er avgjørende at lovteksten avklarer og spesifiserer hva norske bedrifter skal rapportere om. Dette er av stor betydning for tredjepartskontroll og revisjon samtidig som man fremmer den standardisering som også EU-kommisjonen tilstreber.

ProSus' forskning på miljørapportering etter Regnskapsloven viser nettopp at myndighetenes manglende oppfølging både mht. veiledning og kontroll trolig er en vesentlig årsak til at dagens lov ikke har fungert etter intensjonen. Dagens foreløpige regnskapsstandard på miljørapportering må derfor videreutvikles til en endelig standard, og det bør utvikles en form for tredjeparts-verifikasjon av ikke-finansiell informasjon. ProSus anbefaler at man i dette arbeidet også tar hensyn til Norges forpliktelser i henhold til Århuskonvensjonen. Dette betyr at regnskapsstandarden og miljørapporteringskravet generelt må utformes slik at de er i overensstemmelse med den norske Miljøinformasjonsloven av 2003.

Vedr pkt 24.2: Opplysninger om ikke-finansielle forhold

ProSus vil peke på at det i høringsnotatet gjøres et eksplisitt skille mellom "ikke-finansiell informasjon" og "samfunnsinformasjon". Ikke-finansiell informasjon defineres som miljø/sosial informasjon som er nødvendig for å forstå selskapenes finansielle posisjon. Informasjon som går utover dette defineres som samfunnsinformasjon. Dette er ikke problematisert i utvalgets arbeid. ProSus mener uansett at dette skillet mellom ikke-finansiell informasjon og samfunnsinformasjon er uheldig, all den tid det da vil være et tolkningsspørsmål hvor skillet skal gå. Skal den foreslåtte loven fungere etter intensjonen, mener vi det er påkrevd at myndighetene definerer hva som klassifiseres som informasjon som er nødvendig for å forstå selskapets finansielle stilling. Dette mener vi må gjøres for å oppnå den sammenlignbarheten og påliteligheten som EU-anbefalingen etterspør. I denne høringsuttalelsen velger vi videre å ikke skille mellom de to typene informasjon, og omtaler begge som "ikke-finansiell informasjon".

EU-rekommandasjonen sier ingen ting om hvor i årsrapporten miljøinformasjonen bør stå. ProSus mener ikke-finansiell informasjon skal kreves i årsberetningen og at den bør presenteres samlet i tråd med pålegget i regnskapsloven. Da vil man både kunne skape større eierskap hos bedriftens sentrale beslutningstakere, samtidig som informasjonen lettere kan bli gjort tilgjengelig for eksterne interessenter – fordi styrets årsberetning er offentlig tilgjengelig gjennom Brønnøysundregistrene. Det er etter ProSus' syn viktig at ikke-finansiell informasjon behandles på likt nivå og sees i en sammenheng med øvrige beslutninger i selskapet. For at dette skal være mulig må slik informasjon behandles av det øverste besluttede organ i selskapet: Styret. En slik integrasjon av finansiell og ikke-finansiell rapportering er også i tråd med prinsipper for bærekraftig utvikling, med rådende internasjonale rapporteringsstandarter som Global Reporting Initiative og med rapportering etter den såkalte tredelte bunnlinjen (triple bottom line).

ProSus' svar på Finansdepartementets spørsmål i pkt. 24.2

Finansdepartementet stiller 4 spørsmål til høringsinstansene. Basert på argumentasjonen ovenfor er ProSus' svar som følger:

1) Bør samfunnsinformasjon kreves i eller utenfor årsberetningen?

ProSus mener samfunnsinformasjonen bør kreves i årsberetningen fordi dette bringer miljø- og samfunnsspørsmål opp på agendaen til bedriftens sentrale besluttede organ: Styret. Samtidig vil dette bli offentlig tilgjengelig gitt rapporteringsplikten til Brønnøysundregistrene.

2) Dersom samfunnsinformasjon skal kreves utenfor årsberetningen: Bør det fastsettes krav om en egen samfunnsrapport der slike opplysningsplikter samles eller bør det fastsettes krav om separate rapporter om redegjørelse for hhv. det ytre miljø, arbeidsmiljøet, likestilling mellom kjønnene og ev. andre krav om å gi samfunnsinformasjon som måtte bli fastsatt?

ProSus mener på generelt grunnlag at slik informasjon bør samles og ses i sammenheng. Dette er i tråd med toneangivende instanser som Global Reporting Initiative, Sustainability, m.fl. som argumenterer for at økonomisk, sosial og miljømessig informasjon bør integreres etter prinsippet om "triple bottom line" – den tredelte bunnlinje.

3) Bør kravet om samfunnsrapport(er) fastsettes i regnskapsloven eller i særlovgivningen?

I tråd med argumentasjonen i pkt. 2), bør samfunnsrapportering sortere under regnskapsloven, nettopp for at den skal behandles og sidestilles med finansiell informasjon.

4) Bør krav om samfunnsrapporter underlegges tilsvarende krav som gjelder for årsberetningen når det gjelder undertegning av styremedlemmer, selskapsrettslig behandling, offentlighet og innsendingsplikt til Regnskapsregisteret?

Signering fra styret innebærer at styret stiller seg ansvarlig bak informasjonen som gis, hvilket både har en sterk signaleffekt, og samtidig inkluderer ikke-finansielle forhold i agendaen til det sentrale beslutningsorganet i bedriften. Dette er ikke garantert dersom ikke-finansiell informasjon utgis i separate rapporter som styret har mindre befatning med. ProSus mener derfor at det er prinsipielt og praktisk viktig at ikke-finansiell informasjon er underlagt samme krav til signering, offentlig tilgjengelighet og revisjon som finansiell informasjon. Noe av dette oppnås ved å videreføre den eksisterende lovgivingen. Den eksisterende loven har imidlertid ikke fungert etter intensjonen pga. manglende kontroll fra tredje part og svak veiledning fra myndighetenes side. Departementet bør derfor vurdere å innføre en ordning med tredjeparts-verifikasjon av ikke-finansiell informasjon.

Noen utdypende kommentarer fra ProSus:

Et av hovedmålene med gjeldende regnskapslovs pålegg om ikke-finansiell rapportering i styrets beretning er å styrke bedriftens arbeide med disse temaene. Vi kan bruke miljøvern som eksempel: Historisk sett har bedrifter blitt lovpålagt ulike miljøtiltak, men på 1990-tallet skjedde det en strategisk reorientering. Miljøvern ble i økende grad inkludert i den strategiske forretningsutviklingen, og ikke lenger utelukkende vurdert som en kostnad. Mange selskaper endret adferd fra å være reaktive mottakere av miljøreguleringer til å bli proaktive utviklere av nye, mer miljøvennlige forretningsstrategier. Styrket miljørapportering i styrets årsberetning kan derfor skape en bevissthet om nye muligheter slik at flere bedrifter kan utvikle mer miljøvennlige og konkurransedyktige prosess- og produktteknologier, samt gjøre eksisterende virksomhet mer miljøvennlig.

Det finnes i de aller fleste norske bedrifter et betydelig potensial for bedret øko-effektivitet – blant annet innen energiøkonomisering, avfallshåndtering, råvareforbruk og transportvirksomhet. Her kan betydelige økonomiske og økologiske gevinster realiseres. Mange selskaper klarer dette uten lovpålegg. Men det er fortsatt slik at de fleste norske foretak ikke ser disse mulighetene – akkurat som svært mange bedrifter på 1970- og 80-tallet ikke så de kommersielle mulighetene som lå i styrket forurensningskontroll. For at norske selskaper generelt skal ta del i en slik utvikling er det viktig at styrene blir oppmerksomme på de miljøspørsmål som har betydning for daglig drift og mulige fremtidige konkurransefortrinn. Et godt bidrag til dette er at informasjon om selskapets "ikke ubetydelige påvirkning av det ytre miljø" pålegges som del av styrets årlige beretning.

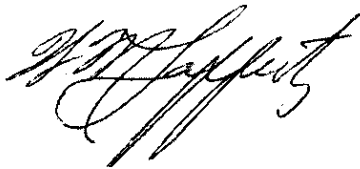
Lovverket rundt miljørapportering ble vesentlig styrket da Miljøinformasjonsloven ble vedtatt i februar 2003. Lovens §§ 9 og 16 pålegger alle selskaper å ha kunnskap om forhold ved virksomheten som medfører en ikke ubetydelig påvirkning av det ytre miljø, samt å utlevere denne informasjonen på forespørsel. At selskapene i tillegg til å sitte inne med denne kunnskapen, skal rapportere om miljøforholdene en gang i året, i henhold til Regnskapslovens bestemmelse, er viktig for å styrke miljøinformasjonskravet. ProSus vil her minne om at lovteksten i miljøinformasjonsloven ble endret slik at den skulle harmonere med ordlyden i regnskapslovens pålegg om miljørapportering. Med rådende lovtekst i Regnskapsloven eksisterer det samstemmighet hva gjelder rapporteringskrav. Dette vil også kunne styrke myndighetenes generelle arbeide med å integrere miljøpolitiske hensyn i planlegging og virksomhetsanalyser. Å koble økologi og økonomi understrekes også i den nye Nasjonale handlingsplan for bærekraftig utvikling.

For allmennheten, ansatte, aksjeeiere, investorer og myndigheter er det også svært viktig at miljøinformasjonen gis i styrets beretning. At miljøinformasjon gis i styrets beretning er forpliktende for selskapene samtidig som det gir innsyn ved innhenting av årsregnskapet fra Regnskapsregisteret ved Brønnøysundregistrene.

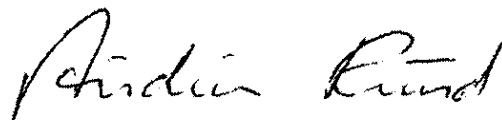
Kravet om at informasjonen skal inngå i styrets årsberetning skaper en bevissthet i bedriftens sentrale beslutningsorgan både om forretningsmuligheter og kostnadsbesparelser tilknyttet miljø, samt at det kan gjøre eksisterende virksomhet mer miljøvennlig. Informasjon gitt i styrets beretning er offentlig tilgjengelig. I tråd med prinsipper for bærekraftig utvikling og den tredelte bunnlinje, bør finansiell og ikke-finansiell informasjon presenteres samlet og ikke separat. Dessuten bygger Loven om Rett til Miljøinformasjon direkte på regnskapslovens formulering. ProSus forskning viser at miljørapportering ligger langt foran sosial rapportering, hvilket kan indikere at den juridiske forankringen har hatt en positiv effekt på miljørapportering.

ProSus mener derfor at dagens ordning, med en mer omfattende miljørapportering i styrets årsberetning bør beholdes, men samtidig videreutvikles.

Med vennlig hilsen

William M. Lafferty
Programleder

Audun Ruud
fungerende programleder

